

Projektipäällikkö Birgitta Varjonen, Hämeen Ammattikorkeakoulu
birgitta.varjonen@hamk.fi

Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittämisverkoston toimintakatsaus

Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittämisverkostohanke toteutetaan vuosina 2006 - 2009. Verkostohanke käynnistyi 1.8.2006. Verkostohanke jatkaa jatkotutkintokokeiluhanketta, joka toteutettiin vuosina 2002-2005.

Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittämisverkoston kokonaistavoitteena on

- uuden tutkintojärjestelmän tunnetuksi tekeminen,
- tutkinnon profiilin kehittäminen osana tehokkaasti ja laadukkaasti järjestettyä korkeakoulujen toisen syklin koulutustarjontaa,
- duaalimallia tukevan soveltavan tutkimuksen ja kehittämisen profilointi ja vahvistaminen,
- aktiivinen osallistuminen eurooppalaisen korkeakoulujärjestelmän kehittämiseen ja
- hyvien toimintatapakäytänteiden kartoittaminen ja vaihtaminen.

Verkostohankkeen toiminnassa on mukana noin 200 henkilöä eri ammattikorkeakouluista. Osallistujat ovat pääosin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon koulutusohjelmista vastaavia ja niissä opettavia yliopettajia sekä henkilöitä, joiden tehtäviin kuuluu koulutuksen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen. Hankkeen työskentely toteutetaan kuudessa työrenkaassa. Seuraavassa esitellään työrenkaiden keskeisimmät tavoitteet, toiminta ja tulokset.

Opetuksen suunnittelu

Työrenkaan kokonaistavoitteena on kehittää koulutusohjelmia profiileiltaan työelämäläheisiksi tulevaisuuden osaamistarpeet huomioiden sekä kehittää käytännön opetustyötä ja siihen liittyviä toimintoja ja ohjeistuksia. Työrenkaalla on kolme teemaa:

1. Teema: Osaamisprofiilit ja kompetenssit
2. Teema: Koulutusohjelmien profilointi ja painopistealueet
3. Teema: Koulutuksen suunnittelu, toteutus ja opetuksen laadunohjaus.

Vuonna 2007 työrenkas keräsi, kehitti, vertaisarvioi ja analysoi 20 koulutusohjelman osaamisprofiilit ja kompetenssikuvaukset. Vuonna 2008 työrenkaan tavoitteena on laatia koulutusohjelmien suunnittelun ohjeistus, johon kuluu mm. mallinnus koulutuksen tarveanalyysistä, perustehtävän määrittelystä ja kohderyhmämäärittelystä. Työrenkas kerää ja vertaisarvioi koulutusohjelmien opetussuunnitelmat. Lisäksi kerätään materiaalipankki koulutusohjelmien suunnittelussa käytetyistä ennakointimateriaaleista. Työrenkas järjestää yhteistyössä Turun kauppakorkeakoulun Tulevaisuuden

tutkimuskeskuksen kanssa kolmipäiväisen tulevaisuusverstaan, jonka pohjamateriaalina toimivat vuonna 2007 - 2008 työrenkaassa kerätyt ja analysoidut materiaalit.

Opetuksen toteutus

Työrenkaan tehtävänä on jakaa tietoa hyvistä opetuksen käytännöistä, perehtyä korkeakouluopetuksen kehittämiseen nykyaikaisten ja kansainvälisten yhdistelmäopetuskäytäntöjen ja niistä saatujen kokemusten kautta. Työrenkaan konkreettinen tavoite on kehittää nk. blended learning käytäntöjä ja koota kaikkien toimijoiden käyttöön verkkototeutuksen pankki, joka sisältää verkko-opetuksen virtuaalityökalut. Työrenkaalla on kolme teemaa:

1. Ylemmän ammattikorkeakouluopetuksen parhaat käytänteet – opetustoteutuksia, jotka mahdollistavat aikuisopiskelijoille monimuotoisia opiskeluratkaisuja ja hyödyntävät monipuolisia opetusmenetelmiä ja opusteknologiaa
2. Verkko-opetuksesta yhteinen ”esimerkkityökalupakki”
3. Blended learning ratkaisut hyödyntäen kansainvälisiä caseja.

Työrenkaan ensimmäisenä tehtävänä tammikuussa 2008 on selvittää innovatiivisia opetusmenetelmiä, kuinka ja missä määrin verkko-opetusta käytetään ylempien ammattikorkeakoulututkintojen opetuksessa sekä etsiä benchmarkattavia kansainvälisiä blended learning ratkaisuja (Webropol-kysely). Työrenkas rakentaa toiminnalliset tavoitteensa kyselyn tulosten pohjalta. Tavoitteena on koota innovatiivisista opetusratkaisuista ”työkalupakkia” ja koota esimerkkejä blended learning ratkaisuista kansainvälisistä koulutusmalleista.

Työelämäläheisyys

Työrenkaan kokonaistavoitteena on työelämäyhteistyöhön ja työelämän kehittämiseen sekä ylemmän tutkinnon opinnäytetyöhön liittyvien kokemusten jakaminen ja yhteisen näkemyksen löytäminen ylemmän tutkinnon opinnäytetyön profiilista sekä työelämän kehittämisen metodologiaa koskevan keskustelun virittäminen.

Työrenkaan keskeiset teemat ovat:

1. Opinnäytetyökäytänteet eri ammattikorkeakouluissa ja koulutusohjelmissa. Hyvät käytänteet ja laatusuositukset.
2. Työelämäyhteistyö koulutusohjelmien suunnittelussa, toteutuksessa, ohjauksessa sekä erityisesti opinnäytetöissä.
3. Työelämän tutkivan kehittämisen metodologian jäsentäminen ylempien AMK-tutkintojen näkökulmasta.

Vuonna 2007 työrenkas kokosi ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyöohjeistuksia ja analysoi ne seuraavista näkökulmista: arviointikriteerit, opinnäytetyön ohjaukseen käytännöt, raportointiohjeistukset ja metodisten näkökulmien luonnehdinnat. Työrenkas on tehnyt myös selvityksen kypsyysnäytekäytännöistä.

Vuonna 2008 keskeisellä sijalla ovat seuraavat tavoitteet

1. Ylemmän tutkinnon opinnäytetyösuositusten laadinta. Keskeisinä näkökulmina ohjaus, arviointi, kypsyysnäyte, työelämäläheisyys, suhde tutkimusohjelmiin, raportointimallit ja metodologia.
2. Työelämän kehittämistä koskevan metodologia-julkaisun toimittaminen. Tavoitteena kokonaisuus, joka sisältää teoreettisia ja empiirisiä tarkasteluja, tapausesimerkkejä ja puheenvuoroja eri näkökulmista.

Kansainvälisyys

Työrenkaan kokonaistavoitteena on todellisen kansainvälisyyden toteuttaminen ylemmissä ammattikorkeakoulututkinnoissa. Työrenkaan tehtävä on kansainvälisyyteen liittyvien jo määriteltyjen kompetenssien saavuttaminen, kansainvälisyyden näkyväksi tekeminen myös suomenkielisissä koulutusohjelmissä, vieraskielisen opintojaksotarjonnan lisääminen suomenkielisessä koulutuksessa, kansainvälisyyden ymmärtäminen laajempänä kuin kielitaitona.

Työrenkas aloitti kansainvälisyys -käsitteen määrittelemisellä Brainstorming-menetelmää käyttäen. Työrenkaan jäsenet laativat selvitykset omien ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmien kansainvälisyydestä kolmen elementin perusteella (ajattelutapa, verkostoituminen ja viestintäosaaminen). Selvitysten lähteenä käytettiin opetussuunnitelmia ja opintojaksokuvauksia.

Vuonna 2008 työrenkas valmistelee selvityksen, miten kansainvälisyys näkyy opetussuunnitelmissa. Niin ikään työrenkas suunnittelee ja laatii valtakunnallisen hakemuksen opetusministeriöön ylempien AMK-tutkintojen kansainvälisyyden edistämiseksi.

Laadunvarmistus

Työrenkaan kokonaistavoitteena on laatia ylempien ammattikorkeakoulututkintojen laadunvarmistusjärjestelmämalli kansalliseen käyttöön, joka täyttää kansainväliset vaateet.

Keskeisiä teemoja ovat: yhteinen tahtotila laadunvarmistuksesta, strategian toteutuminen ylemmissä ammattikorkeakoulututkinnoissa, prosessiajattelu ja prosessimainen toimintatapa, yhteiset toimintatavat, erilaiset sovellukset ja niiden käytettävyys, käytettävät menettelyt ja mallit, arviointimuodot ja -mallit (itsearviointit, benchmarking yms.) ja niiden käytettävyys sekä valinnat ja jatkuvan parantamisen periaate.

Työrenkas aloitti työskentelynsä keväällä 2007. Työrenkas on työstänyt seuraavia osa-alueita:

1. YAMK-tutkinnon laadunvarmistusjärjestelmän ja laatutyön lähtökohdat
2. YAMK-tutkinnon laadunvarmistusjärjestelmän ja laatutyön periaatteet
3. YAMK-tutkinnon laadunvarmistusjärjestelmän ja laatutyön erinomaisuustekijät.

Työrenkaassa on 48 jäsentä ja se kokoontui 3 kertaa sekä 3 kertaa Pyöreän pöydän dialogeissa.

Työskentely jatkuu kevään 2008 osalta seuraavasti:

1. Yhteenveto edellä esitetyistä kolmesta perusasiasta
2. Arviointimallien ja -logiikan työstäminen
3. Arviointikriteereiden laadinta

Työskentely jatkuu syksyllä 2008 seuraavasti

1. Laadunvarmistusmenettelyn testaus (ed. työstetyt asiat) mukana olevien ammattikorkeakoulujen YAMK-tutkinnoissa.
2. Menettelyn jatkokehittäminen

Tutkijaverkosto

Tutkijaverkosto -työrenkaan toiminta alkaa tammikuussa 2008.

Tapahtumat ja julkaisu vuonna 2007

- Verkostohanke on järjestänyt neljä Pyöreän pöydän dialogit -tapahtumaa, joissa on käsitelty keskeisiä ylempää ammattikorkeakoulututkintoa käsitteleviä aiheita sekä työrenkaiden tuloksia. Tapahtumiin osallistui noin 400 henkilöä.
- Verkostohanke järjesti laajan valtakunnallisen foorumin Finlandia-talossa 15.3.2007. Foorumiin osallistui yli 200 henkilöä.
- Työrenkaat tuottivat julkaisun: Ylempi ammattikorkeakoulututkinto - Työelämäläheistä asiantuntemusta kehittämässä. Jarmo Levonen (toim.). Julkaisu julkaistiin foorumin yhteydessä.
- Verkostohanke toteutti syksyllä 2007 ylempien ammattikorkeakoulututkintojen julkisuuskampanjan yhdessä ARENEn kanssa.

Vuoden 2008 tavoitteet ja tapahtumat

- Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon verkostohankkeen työrenkaissa tapahtuva työskentely jatkuu tavoitteiden mukaisesti.
- Valtakunnallinen foorumi järjestetään 10.3.2008 Finlandia-talossa
- Pyöreän pöydän dialogitapahtumia järjestetään kaksi
- Seuraava julkaisu julkaistaan toukokuussa.